

GERTJAN VERBEEK

Recht voor z'n raap

Eddy van der Ley

Gertjan Verbeek

Recht voor z'n raap

INSIDE

© 2020 Eddy van der Ley
Omslagbeeld: Cisca Pichel
Omslagontwerp: Loudmouth, Utrecht
Binnenwerk: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 488 5881 1
ISBN 978 90 488 5882 8 (e-book)
NUR 672

www.overamstel.com

OVERAMSTEL

uitgevers

Inside is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Proloog	7
Verbeek & Soetman	11
Verbeek & De Vries	41
Verbeek & Foppe en Riemer	61
Verbeek & Smit	105
Verbeek & Smeekes	137
Verbeek & Derksen	165
Verbeek & Gerbrands	189
Verbeek & Hochstätter	229
Gertjan & vrienden	257
Gertjan & Sabine	285

Proloog

Hij is uitgesproken, markant, ongepolijst.

Hij is een bezeten vakidoot.

Hij draagt bijnamen als *Rambo*, *Braveheart*, *Terminator*, *Hork* en *De tovenaars van Jubbeqa*.

Hij heet stug, tactloos, betweterig en bemoeizuchtig te zijn.

Ik ken voetbaltrainer Gertjan Verbeek een kleine 25 jaar, vanuit mijn hoedanigheid als journalist, en voor al die typeringen valt iets te zeggen.

Maar hij is meer. Verbeek is loyaal, hulpvaardig, betrouwbaar en eerlijk, eigenschappen die in de publiciteit vaak ondersneeuwen. Dat deert hem niet, want aan het zorgvuldig beheren van zijn imago heeft hij een broertje dood. 'Laat ze maar lullen en schrijven', zou zomaar zijn credo kunnen zijn.

Intrigerend is het wel: zoveel uiteenlopende karaktereigenschappen, verenigd in één persoon. In hoeverre hebben die kenmerken invloed gehad op zijn weerbarstige carrière als voetbaltrainer?

Het zouden dankbare ingrediënten kunnen zijn voor een boek, opperde ik in 2018 al eens.

Verbeek keek er bedenkelijk bij.

‘Een boek? Over mij? Waarin ik even vertel hoe de wereld in elkaar zit? Zie ik niet zitten.’

In 2019 bracht ik het onderwerp opnieuw ter sprake. Hij was al iets minder uitgesproken in zijn afwijzing. Zei niets te voelen voor een gelikte uitgave over het managen van teamprocessen, leiderschap, trainingsvormen.

‘Daar zijn er al zoveel van.’

In een klassieke biografie had hij ook geen trek.

‘Ik betwijfel of ik daarvoor genoeg heb meegemaakt.’

Ik reikte hem de optie aan van een tussenvorm: een rondgang langs belangrijke personen in zijn leven, uit de voetballerij en de privé-sfeer. Uit rake gesprekken met intimi zou dan een rauw en eerlijk beeld kunnen oprijzen van de mens en voetbaltrainer Gertjan Verbeek.

Hij knikte. Voor het eerst. Juist deze alternatieve insteek, vol interactie, kon zijn goedkeuring wegdragen. Al was het maar ‘omdat ik de gesprekspartners direct kan corrigeren als ze onzin verkondigen’. En zij hem, ‘want ik heb er niets aan wanneer mensen me naar de mond praten’.

Na zijn terugkeer uit Australië, in mei 2020, gingen we aan de slag. Het resultaat ligt voor u.

Eddy van der Ley

Verbeek & Soetman

Gertjan Verbeek trekt in zijn jeugd veel op met buurtgenoot Gerrit Jan Soetman. De twee vinden elkaar in de fanatieke belijdenis van sport in het algemeen en voetbal in het bijzonder. Dat Verbeek veel op straat en op de sportvelden te vinden is, heeft ook te maken met het thuisregime van zijn vader. 'Ik vluchtte als het ware het huis uit,' zegt hij.

Als locatie voor het gesprek kiezen we de blokhut van Verbeek in Dalfsen. 'Kom ik lekker met de fiets,' zegt Soetman. De 60-jarige Enschedeër draait zijn hand niet om voor de 120 kilometer die hij vice versa moet afleggen; hij is een duursporter annex triatleet van de extreme soort. In 1995 fietst hij de wereld rond. Voor 20.000 kilometer heeft hij 99 dagen nodig. Later trapt de *Iron man* in Zuid-Amerika 12.000 kilometer weg, ondanks toernige hindernissen als jungle, hooggebergte en woestijn. 'Toen een collega onlangs minzaam sprak over een fietstocht van 240 kilometer die ik had afgelegd, deed ik even later een rondje van 401 kilometer, in twaalf uur.'

Verbeek lacht bewonderend. 'Als iemand tegen jou zegt dat iets niet kan, komt er een ongekende bewijsdrang in je los. Dan telt er maar één ding: het tegendeel laten zien. Al leidt dat soms tot hilarische taferelen.' Hij verwijst naar die ene keer in Enschede, op de Grote Markt. Verbeek zit nietsvermoedend op een terrasje, als hij mensen hoort lachen en joelen. Een kerel blijkt in zijn blote kont rondjes te rennen om de kerk. Als Verbeek poolshoogte neemt, moet hij het ongeloof uit zijn ogen wrijven. Het is hem echt: jeugdvriend Gerrit Jan Soetman. 'Een paar kameraden hadden me uitgedaagd. Ze zouden ieder 25 gulden lappen, maar dachten dat ik het toch niet zou durven. Dat moet je niet tegen mij zeggen. Na die stunt was ik 200 gulden rijker.'

Gertjan Verbeek, officiële naam Gerrit Jan Alfons Verbeek, ziet op 1 augustus 1962 in Deventer het levenslicht. Hij is de oudste zoon van Jan-Hendrik en Dieuwke Verbeek. Vader is van beroep vertegenwoordiger in sanitair, moeder Dieuwke verpleegkundige. Zij leren elkaar kennen op de verpleegafdeling van het ziekenhuis in Deventer, waar Jan-Hendrik Verbeek na een verkeersongeluk gewond is binnengebracht. 'Een doktersroman is er niets bij,' grapt Soetman.

Als vader een nieuwe baan krijgt, verhuist het gezin in 1965 naar Enschede. Daar vertoont de kleine Verbeek al vroeg recalcitrante trekjes. Op de kleuterschool mogen de kinderen op Dierendag een huisdier meenemen naar de klas.

De meeste koters hebben een hond of kat, maar het gezin Verbeek telt alleen een huisparkiet. Oma is nog wel zo lief het vogeltje in een kooi naar school te brengen, maar kleinzoon vindt het maar niks. Een parkiet is niet stoer. Tegenover de juf is hij duidelijk: ik heb geen oma, mijn oma is dood. Grootmoeder druipt verbouwereerd af. Diezelfde juf stuurt hem later van de kleuterschool. Het omtrekken van de kerstboom is de spreekwoordelijke druppel. 'Ze zei: of hij gaat weg of ik,' zegt Verbeek. 'Ben ik vervroegd naar de lagere school gegaan.'

Ook daar is de kleine dondersteen druk en onhandelbaar. Hij heeft moeite zich te concentreren. Verbeek is nooit officieel gediagnosticeerd, maar ADHD sluit hij ook zelf niet uit. Hij doet veel ondoordachte dingen. Kattenkwaad. Springt in de klas met zijn volle gewicht op een kwartliterpak melk, goed voor een enkeltje naar huis. Hij mag best terugkomen, is tenslotte leerplichtig, maar onder de harde voorwaarde dat hij excuses maakt. Eenmaal terug op school, geflankeerd door moederlief, bitst hij tegen de leraar: 'Ik bied geen excuses aan, en al helemaal niet aan jou.'

Die houding komt voort uit een eerder incident met dezelfde onderwijzer. 'Leraren kregen op hun verjaardag traditiegetrouw een gebakje,' weet Verbeek. 'Deze man wilde het onder de leerlingen verloten. Ik was na verschillende akkefietjes helemaal vooraan in de klas gezet, bij zo'n krijtbord

dat je dicht kunt klappen. Hij schreef een nummer op, en wie het juist had, won. Zijn dochter zat ook in de klas. Toen zij een getal riep, keurde de leraar het goed. Waarop ik het bord openklapte en riep: 'Dat is niet waar, kijk maar! Er stond een ander nummer.' Het is Verbeek ten voeten uit, dan al. 'Ik kon en kan niet tegen onrecht.'

Koppigheid is zijn tweede natuur. Op de mavo gaat het van kwaad tot erger. Leraren spreken van een 'waar schrikbeewind'. Verbeek zorgt voor onrust, beïnvloedt klasgenoten, gaat permanent de discussie aan. Uiteindelijk komt er een serum tegen de kwaal: oproerkraaijer Verbeek de klas uit sturen, ook al heeft die niets gedaan. 'Dan keerde tenminste de rust terug.' Hij is ook solidair. 'Als er iemand werd weggestuurd en ik was medeschuldig, zei ik dat tegen de leraar: als hij eruit moet, dan ik ook. Andersom gebeurde dat niet.'

Op een middag komen er meisjes gillend het schoolplein op rennen. 'Kennelijk had een vent zich liggen aftrekken in zijn auto.' Met een groep jongens zet Verbeek een klopjacht in. Ze stuiten op een auto waarin een man ligt te dutten. In de overtuiging dat het om de vermeende viezerik gaat, beginnen ze aan twee kanten te duwen, met als resultaat dat de auto op zijn kant komt te liggen. Er is veel schade: de conector gaat met de bezitter de klassen langs. 'Pikken ze mij eruit. Als enige. Maar ik weigerde de namen van de anderen te noemen. Kon ik op dinsdagmiddag in een leeg klaslokaal duizend

strafregels gaan schrijven: ik zal het nooit meer doen, ik zal het nooit meer doen.'

De tekst van die strafregels is bepaald aan dovemansoren gericht. In de avond voor het eindfeest van de mavo laat Verbeek zich met een aantal anderen insluiten in het schoolgebouw. De groep maakt zoveel kabaal dat de politie 's nachts een inval doet. Buiten zijn dan al de fietsen van twee leraren in een vlaggenmast gehesen. De tweewielers waar de mannen zo ongelooflijk trots op zijn. Alleen breekt het touw. Met alle schade en commotie van dien. Vroege leerling Verbeek rondt de mavo in vier jaar af. Op zijn vijftiende is hij klaar. 'Ik had een hekel aan school. Het bracht me niets. Ik vond alleen gymnastiek leuk. En lezen.'

Zijn favoriete jeugdboek? '*Alleen op de wereld*, van de Franse schrijver Hector Malot, over het jongetje Remi. Die moet in zijn eentje zien te overleven en slaagt daar uiteindelijk in, ondanks de vele weerstand die hij ontmoet. Ik heb het boek na lang aandringen op de boekenlijst mogen zetten, want het is niet geschreven door een Nederlandse auteur.' Soetman: 'Zit er iets van herkenning in het verhaal?' Verbeek: 'Best wel. Er zijn veel parallellen te trekken met mijn eigen situatie. Ik koos ook niet altijd de makkelijkste weg en heb me soms best eenzaam gevoeld. Maar net als Remi redde ik het ook, door mijn eigen pad te volgen.' Verbeek leest ook andere, spannende jeugdboeken, zoals over Winnetou en Old

Shatterhand, *De Kameleon*, *Arendsoog*. Stimulerende factor is, zowaar, een leraar. 'Ik las van mezelf al graag, 's avonds laat in bed, maar de docent Nederlands vertelde met zoveel enthousiasme over bepaalde boeken, dat hij me raakte. De man had net als ik lang haar en sprak de taal van de jeugd, dat trok me aan.'

Hij wil naar het CIOS, het Centraal Instituut Opleiding Sportleiders, maar zijn leeftijd staat dat nog niet toe. Omdat hij verrekte creatief is met zijn handen, wordt het de Middelbare Technische School (MTS) in Enschede. Daar blinkt Verbeek evenmin uit in volgzzaam gedrag. Hij wordt eens weggestuurd omdat hij zich misdraagt ten opzichte van een andere leerling. 'Wat had je nu weer gedaan?' vraagt Soetman. 'Iemand zat op mijn brommer, een oranje Kreidler,' verduidelijkt Verbeek. 'Ik vroeg hem vriendelijk of hij er vanaf wilde gaan. Zei er nog bij dat ik de eigenaar van de brommer was. Hij weigerde. Toen was het 'boem boem' en lag hij versuft op de grond.' Soetman kan zich er wel iets bij voorstellen: 'Je brommer was een statussymbool. Ik had ook een Kreidler. Daar bleef een ander met zijn poten vanaf.' Verbeek weigert andermaal excuses te maken. De schoolleiding wil hem niet terug. Gelukkig is er nog plek op de MTS in Hengelo. Die school maakt hij net niet af. In het examenjaar stopt hij. 'Ik was oud genoeg om mijn eigen keuzes te maken. Ik had er geen zin meer in.'

Verbeek en Soetman leren elkaar kennen bij Zuid-Eschmarke in Enschede, een volksclub uit de lagere sferen van het amateurvoetbal. Hun vaders vertolken er belangrijke rollen. De pa van Soetman is een rasechte clubman, die van Verbeek maakt zich nuttig als elftalleider en jeugdvoorzitter. Het maakt dat beide vriendjes veel op het sportcomplex en in de straten eromheen te vinden zijn.

Soetman is twee jaar ouder dan Verbeek. Toch vormen ze een twee-eenheid. Wat hen bindt is de liefde voor sport en het fanatisme daarin. Ze dagen elkaar uit. Op het grindveldje in de wijk Hogeland maken ze hun eigen spelvormen, met eigen regels. Boompjesvoetbal, flessenvoetbal, noem maar op. Het valt Soetman op dat Verbeek alles met zijn zwakke rechterbeen doet. 'Qua sport was je toen al bezig met verbetering. Terwijl ik alleen voor de winst ging.' Verbeek: 'Of wil je zeggen dat jij alles won?' Soetman: 'Zeker niet. Ondanks het leeftijdsverschil waren we aan elkaar gewaagd. Ik was een diesel, jij meer explosief. Jij won op snelheid, ik op duur.'

De twee lopen veel hard, om conditioneel sterker te worden. Tijdens een lange duurloop verliest Verbeek zijn makker uit het zicht. In de buurt van een vogelpark vraagt hij een omstander de weg. Verbeek blijkt in Duitsland te zijn. Liftend keert hij huiswaarts, om laat in de avond thuis te komen. Moeder is doodongerst. 'In die tijd kon je niet even naar huis bellen.'

De twee freaks kennen geen limiet. Met vakantie in Lloret de Mar lopen ze op het heetste moment van de dag tien kilometer hard, bergop. Zonder water. Elke dag weer. De gedachte is: hoe zwaarder de inspanning, hoe beter het moet zijn voor het lichaam. 'Als we op die leeftijd professionele begeleiding hadden gehad,' zegt Verbeek, 'waren we veel betere voetballers geworden.' Soetman knikt instemmend.

De liefde voor sport neemt bijkans obsessieve vormen aan. Zelfs van de krantenwijk maken ze een individueel parcours. Verbeek brengt dagblad *Tubantia* rennend rond, de krantentas om de nek. 'Ik was binnen de kortste keren klaar.' Wanneer zijn zusje het later van hem overneemt, vertelt een abonnee haar over 'die vreemde jongen die rennend de krant rondbracht'. Om te concluderen dat 'die niet helemaal goed bij zijn hoofd moet zijn geweest'.

'Zo slecht had ze het niet gezien,' schampert Soetman. 'Want we gingen ver.' Verbeek merkt op dat hij 'feitelijk vanaf zijn twaalfde jaar fulltime sporter is geweest'. Hij zit nog een jaartje op basketbal, doet later aan judo en boksen. Skiën of skivakanties in januari zijn geen opties. Omdat zij, voetballers, dan de kans lopen trainingen te missen. Dat hoort niet bij een teamsport. Bij verantwoordelijkheid nemen.

Dat hebben ze bij Zuid-Eschmarke geweten. Verbeek is vijftien jaar wanneer hij een basisplaats afdwingt in het eerste

elftal. In een van zijn eerste wedstrijden wil de trainer hem wisselen, tot duivelse onvrede van de jongeling. 'Ik had de hele week hard getraind, en een paar ploeggenoten, net terug van vakantie, niet.' Verbeek weigert het veld te verlaten. Trainer en medespelers bewegen hemel en aarde, zonder succes. De scheidsrechter weet zich geen raad met de situatie en legt de wedstrijd stil. Alleen radicale maatregelen helpen. Terug in de kleedkamer wordt de opstandige puber op een stoel vastgebonden, met touw en tape. De deur gaat op slot, pas dan kan de wedstrijd worden hervat. Soetman: 'Jou kennende ben je uitgebroken.' Verbeek: 'Ik heb mezelf bevrijd en een raampje vernield.' Hij gaat nog nét niet het veld weer op, maar heeft zijn punt gemaakt.

Voor fanatici Soetman en Verbeek is het een ongeschreven wet: wie doordeweeks niet traint, verliest zijn rechten. De twee verdiepen zich ook in feitelijke spelregelkennis. Bij Zuid-Eschmarke doen ze mee aan spelregelwedstrijden. Met ongekende bevologenheid. Ze houden zelfs trainingsmiddagen in de kantine. Met als beloning een gehaktbal en een Cola. Het is niet de stiel van Verbeek. Hij begint in die periode op zijn eetpatroon te letten. 'Ik werd me bewust van de impact van voeding. Dat een gezonde geest valt en staat bij een gezond lichaam. Ik wilde weten wat wel en niet goed was. De kennis haalde ik uit de boeken die ik kon bemachtigen.'

Tegen Soetman: 'Jij was verslaafd aan Cola. Dat was niet goed, dat wist ik toen al.' Verbeek spreekt zijn makker er vaak op aan. Als hij hem in 2010 tegenkomt, vindt hij hem te zwaar voor een duursporter. Door te stoppen met Cola, voorspelt Verbeek hem een gewichtsverlies van zes kilo. 'Ik heb je raad opgevolgd en je hebt gelijk gekregen,' zegt Soetman. 'Ik viel af en drink sindsdien hooguit Cola light of Cola zero.'

In hun tienerjaren is Verbeek al de meest gedisciplineerde van de twee. Hij houdt van stappen, maar met een limiet. Als ze gezamenlijk uitgaan bij discotheek De Olifant, drinkt hij geen druppel alcohol en gaat om twaalf uur naar huis. Soetman geniet van de Bacardi-Cola's en blijft tot diep in de nacht hangen. 'Zoals de meesten,' zegt hij. 'De alcohol heb ik later afgezworen, ik drink tegenwoordig geen druppel meer. Ben topfit, kan de hele wereld aan.' Dat geldt ook voor Verbeek. 'Sporten zit in ons systeem,' zegt hij. 'Het is een levensstijl. Als ik een week niets doe, voel ik me niet lekker.' Soetman knikt: 'Dan schreeuwt het lichaam om inspanning, om verlossing haast.'

In weerwil van zijn afkeer van gezag, vat bij de tiener Verbeek de ambitie post om zelf een groep te coachen. Op zijn vijftiende haalt hij bij Zuid-Eschmarke het diploma sportspelleider. 'Ik werd leider van een elftalletje, de F1. Vond ik mooi. Ik zag laatst een oude teamfoto: sta ik met een zonnebril en een leren jasje naast die jonge gastjes.' De paradox is groot:

de rebel die zelf gezag wil gaan uitstralen. Hoe dat psychologisch te verklaren? 'Ik had in mijn eigenwijsheid iets van: ik kan het beter, laat mij het maar doen, op mijn manier. Volg mij maar! Ik organiseerde ook altijd alles. Dat zat gewoon in me. Als er een reisje moest worden geboekt, als er een wedstrijdje moest worden gepland: ik regelde het. Pakte de regie.'

Voor Verbeek is de geloofwaardigheid van de gezagsdrager doorslaggevend. 'Ik heb in principe niets tegen autoriteit. Zolang die gepaard gaat met kennis en kunde. Wel heb ik een hekel aan mensen die louter gezag hebben op basis van functie. Daar prik ik snel doorheen. Geloofwaardigheid is het grootste goed. Neem zo'n Ferdinand Grapperhaus, de minister van Justitie en Veiligheid. Die heeft voor mij dus afgedaan. Hij is boegbeeld van het corona-beleid, schendt op zijn bruiloft de regels en blijft doodleuk zitten waar hij zit. Als je geloofwaardig wilt zijn, stap je op. Maar nee, hij blijft aan het pluche plakken.'

In de jaren zeventig traint het grote FC Twente op de velden van Zuid-Eschmarke. Daar ontstaat de liefde voor de Enschedese fusieclub. Soetman en Verbeek zijn vaak te vinden bij de trainingen. Ze vergapen zich aan vedetten als Epi Drost, Jan Jeuring en Theo Pahlplatz, scoren handtekeningen en fotokaarten. Ze staan vaak achter het doel waar doelman Piet Schrijvers onder handen wordt genomen. 'Om ballen terug te trappen. Soms doken we de bosjes in en verstopten we de

bal verderop. Namen we hem stiekem mee. En de spelers maar zoeken, haha.'

Verbeek is fan van Schrijvers. Hij houdt van diens stijl van keepen: onverschrokken, door roeien en ruiten, zonder angst. Zelf is hij ook een jaartje keeper bij Zuid-Eschmarke, in de E.I. Doelman Verbeek valt op door een nogal vreemde gewoonte. 'We wonnen alles, dus ik schoot de ballen soms expres uit naar de tegenstander, om iets te doen te hebben.' Hij draagt nummer zeven, apart voor een keeper. 'Kwam omdat Schrijvers ook nummer zeven droeg. Pure inspiratie.' Wanneer Schrijvers in 1974 naar Ajax verhuist, trekt FC Twente een nieuwe keeper aan, de Duitser Volkmar Gross. 'Hij kwam bij ons in de buurt te wonen,' zegt Soetman. 'We raakten bevriend met zijn zoon en dat had zo zijn voordelen.'

Verbeek krijgt een voetbaltas van Gross. 'Zo'n hele grote. Ik was de koning te rijk.' Ook scoort hij bij hem een kaartje voor de return van de UEFA Cup-finale in 1975, tegen Borussia Mönchengladbach. Thuis in het Diekmanstadion. Hij is ziek van het verloop en van de uitslag: een 1-5-nederlaag, na een perspectiefrijke 0-0 in de heenwedstrijd te Düsseldorf. Het gevoel van diepe teleurstelling kent hij uit 1974, wanneer hij FC Twente in De Kuip ziet verliezen van Feyenoord, in een wedstrijd die beslissend is voor de landstitel: 3-2. 'Het kampioenschap was zó dichtbij. Wat een kater.'

Aan de andere kant is hij in 1977 live getuige van de bekerfinale in Nijmegen, tegen PEC. FC Twente wint, met 3-0 na verlenging. Het is de eerste hoofdprijs in de geschiedenis van de club. 'Ik zie Epi Drost zó nog de 1-0 scoren, met een fanatisch afstandsschot. In de kruising. Dolblij was ik.' Soetman: 'FC Twente was onze club, onze trots. Daarom vond ik het ook fantastisch dat jij in 2017 hoofdtrainer werd in De Grolsch Veste. Voor mij was de cirkel rond.' Verbeek: 'Kunnen we het daar later over hebben?'

Als puberende tiener raakt Verbeek getriggerd door het boksen. 'Op tv keken we 's nachts naar de gevechten van Muhammad Ali. Tegen George Foreman, Joe Frazier. Wat een sportman. Met een onbegrensd zelfvertrouwen. En een grote bek. Dat mag. Zolang je het waarmaakt. Dat deed hij. Hij stond voor zijn idealen. Ali was tegen de oorlog in Vietnam. Bleef die mening verdedigen. Hij boog nooit. *The Greatest*. Een fenomeen.' Hij meldt zich op veertienjarige leeftijd aan bij bokscub DOS in Enschede. 'Het klinkt misschien gek, maar in feite ging ik op boksen om een betere voetballer te worden. Topfit worden, incasseringsvermogen kweken.' Hij komt onder de hoede van coach Appie Bos, die uitgroeit tot zijn vertrouwensman en hem klaarstoomt voor wedstrijden. Halfzwaargewicht Verbeek blijkt talent te hebben. Hij, lidnummer 12991 van de Nederlandse Boks Bond, laat zich tussen 1976 en 1986 diverse keren tot oostelijk kampioen in de B-klasse kronen. Even tikt hij zelfs de A-klasse aan, de eredivisie van het boksen.

Het winnen van wedstrijden wakkert zijn eerzucht aan. 'Ik vond het mooi om een tegenstander de ring door te jagen. Dominant zijn, intimideren, imponeren. Met die woeste blik, ja.' Hij bokst een keer in het Duitse Gronau, voor honderden toeschouwers. De arme tegenstander, een Duitser, heeft geen schijn van kans. 'Ik rook echt bloed. Het publiek vond het prachtig, dat zweept me extra op.' Soetman heeft weinig met boksen. Soms komt hij een kijkje nemen, bij demonstratiepartijen. Zoals bij café-restaurant Vrieler in Enschede. Daar neemt zijn vriend het op tegen jongens uit de zwaardere gewichtsklassen. 'Dat was de uitdaging,' zegt Verbeek. 'Zoals ik als voetballer ook vaak met en tegen oudere jongens speelde. Hoe meer weerstand, hoe beter. '

Soetman is benieuwd naar zijn statistieken. Verbeek wint in de competitie vaker wel dan niet, gaat precies één keer knock-out. In 1981, tegen de Arnhemmer Holthus. 'Ik had eerder van hem gewonnen, doordat hij met een gescheurde wenkbrauw moest opgeven. Dit was de *rematch*. Ik ging tegen het canvas. Eerlijk is eerlijk. De andere keren dat ik verloor, was het op punten.' Soetman: 'Je zult het niet altijd eens geweest zijn met de uitslag.' Verbeek: 'Met scheidsrechters heb ik nooit veel gehad. En dit is een jurysport, hè. Met veel ruimte voor interpretatie. Dan kan het gebeuren dat de winnaar verliest.'

Het boksen brengt hem veel. 'Het vormde me. Ik kreeg er zelfvertrouwen van. Eigenwaarde. Dat straalde ik uit. Nie-

mand maakte mij wat. Ook mooi: in de boksring ben je verantwoordelijk voor je eigen prestatie. Dat is het eerlijke van die sport. Verstoppen kan niet.' In de ring kan hij zijn agressie kwijt. 'Daarbuiten nam mijn agressie naar anderen juist af. Ik leerde mezelf beheersen. Begon op straat of op het voetbalveld niet zomaar te knokken. Kon ook niet, want dan zou ik mijn bokslicentie kwijtraken.'

Het blijft niet bij boksen. In de zoektocht naar meer fysieke uitdagingen bezoeken Verbeek en Soetman sportschool Giuseppe Deiana in Enschede. Tegen de eigenaar/naamgever kijken ze op: hij is ooit Europees kampioen body building geweest, vóór een zekere Arnold Schwarzenegger. Waar Soetman zich op de sportschool beperkt tot conditionele oefeningen, raakt Verbeek in de ban van krachttraining én van een discipline in opkomst: het kickboksen. Niet dat hij de sport zelf gaat beoefenen, maar hij fungeert wel als dankbare sparringpartner. 'Ik trapte niet, stootte wel. Dat was genoeg om met die jongens mee te trainen.'

Boksen, kickboksen: het zijn sporten die een magnetische aantrekkingskracht uitoefenen op gasten van dubieus allooi. Op de eerste rij spot Verbeek een boel criminaliteit. 'Gasten met grote auto's die wisten hoe ze snel en eenvoudig aan geld konden komen.' De hoofdsponsor van de bokslub is een handelaar in oud ijzer. 'Die reed ons in de nieuwste Mercedes SEL naar wedstrijden. Zo'n slee kostte toen 150.000 gulden.'

Hij vindt het allemaal verdomd interessant. 'Ik zat in een moeilijke fase. Verliet noodgedwongen het ouderlijk huis, wist niet waar ik naartoe wilde. Profvoetballer worden, mijn droom, was ver weg. En ik had permanent geldgebrek, omdat ik benzine in de brommer moest gooien, langspeelplaten kocht en soms ging stappen.' Om een centje bij te verdienen gaat hij incidenteel als uitsmijter bij de deur van discotheken staan. 'Ook daar zag en hoorde ik wat er allemaal gaande was in het circuit. De verleidingen waren groot.'

In Enschede is hij een jaar persona non grata in de binnenstad. 'Een kameraad van me had zijn verkering met een Turks meisje verbroken. Daar waren de Turkse jongens niet zo blij mee. Die gasten zaten bij BC Twente, de andere bokscub in Enschede. Er ontstond een vete. Ik ben een keer door de achterdeur van discotheek Walk In naar buiten gevlucht. Die Turkse jongens waren op zoek naar me, en niet voor een fijn gesprek. Ik zou vierkant in elkaar getimmerd zijn. In Enschede kon ik me niet meer laten zien, dus ging ik stappen in Hengelo.'

Verbeek balanceert op de fragiele scheidslijn tussen onder- en bovenwereld. Het is bokstrainer Appie Bos die hem behoedt voor de afslag naar het onbestemde. 'Naar mijn vader wilde ik niet luisteren. Wel naar iemand die iets verder van me af stond. Van Appie Bos, in 2010 overleden, nam ik veel aan. Hij dwong ontzag bij me af. Hij was dertig jaar ouder dan ik,

maar stond op latere leeftijd nog te sparren met jonge bok-
sers. Hij was het die me waarschuwde voor bepaalde gasten.
Steeds maar weer. Die vaderlijke adviezen heb ik goed in de
oren geknoopt.'

Toch is er ook zijn eigen innerlijke stem. 'Als je in de crimi-
naliteit terechtkomt, moet je gemeen zijn. Omdat je mensen
besteelt die er hard voor gewerkt hebben. Dat kon ik niet.
Daar was en ben ik te eerlijk voor. Een vriend van me die
destijds bij de politie werkte, en later in 'het wereldje' be-
landde, zei me: "Als je er eenmaal in zit, kun je er niet meer
uit. Omdat je dan te veel weet." Zover is het gelukkig niet
gekomen. Grotendeels dankzij Appie Bos. Daar ben ik hem
nog dankbaar voor.'

Aan Soetman heeft Verbeek dan even niets. Die zit in het
Duitse Seedorf voor het vervullen van zijn dienstplicht. Ver-
beek bezoekt hem een keer, met een aantal vrienden. 'Toen
je daar het wereldrecord paalzitten verbrak. Over duursport
gesproken. Dat was typisch iets voor jou.' De *Iron man* heeft
zich weer eens laten uitdagen. 'Het zou me een geldprijs
van 2000 mark opleveren. Dat liet ik me geen tweede keer
zeggen. In totaal heb ik het 504 uur volgehouden.' Verbeek
verleent Soetman morele support, maar zijn bezoek aan
Duitsland dient een hoger doel. 'We combineerden het met
de Reeperbahn in Hamburg. Je weet wel, waar al die theaters
staan.' Soetman: 'Ik ben er later zelf ook geweest. Met een

gezelschap van Zuid-Eschmarke. Jouw vader was ook van de partij.' Verbeek: 'Mijn vader op de Reeperbahn? Dat moet ik even een plek geven.'

Voor Verbeek ligt het sportieve plafond bij Zuid-Eschmarke uiteindelijk te laag. In de onderbond is het voetbal ruig en lelijk. 'We moesten van club wisselen om ons verder te kunnen ontwikkelen.' Voor Soetman verloopt dat niet zonder slag of stoot. Hij kiest voor een clubje in Duitsland, Eintracht Ahaus. Zijn vader is hels. 'Hij was bloedfanatiek. Zuid-Eschmarke was alles voor hem. Door die overstap heeft hij twee jaar niet tegen me gepraat. Pas toen ik een doodschop kreeg en in het ziekenhuis terecht kwam, sprak hij weer tegen me. Hij zei: "Je laat je toch niet door een Duitser in elkaar schoppen?"' Verbeek vertrekt op zijn beurt naar A.T.C. '65 in Hengelo. Hij is dan zeventien. Zuid-Eschmarke baalt én haalt opgelucht adem. Ze gaan iemand missen met een ongekende drive en winnaarsmentaliteit. Iemand die voorop gaat in het veld, bij duurlopen in het bos én bij klusjes in de kantine. Maar ook iemand die ploeggenoten flink op hun nummer zet, zonder aanzien des persoons.

Bij A.T.C. '65 traint Verbeek – vaak spits, soms linksback – drie keer in de week en speelt er op zondagmiddag een wedstrijd. 'Op zondagmorgen had ik een bokstraining in Enschede, daarna ging ik met de fiets naar Hengelo. Kon ik mooi kilometergeld incasseren zonder kosten te maken.' Na

een seizoen vertrekt hij naar Achilles '12 in Hengelo. Hij speelt er een seizoen in de eerste klasse en een seizoen in de hoofdklasse. In de tussentijd moet hij, op zijn negentiende, verplicht onder de wapenen. Dat avontuur, bij de Pantserinfanterie op de Johan van den Kornputkazerne in Steenwijk, duurt amper zes maanden. 'Ook daar liep ik tegen autoriteit aan. Uiteindelijk ensceneerde ik een blessure om eruit te kunnen. Ze waren blij dat ze van me af waren. Dat kwam goed uit: ik was blij dat ik van hen af was.'

Waar Verbeek het CIOS gaat volgen om de droom van voetbalprof na te jagen, kiest triatleet Soetman voor de zekerheid van een administratieve baan bij een energieleverancier. 'Daar werk ik nu al 38 jaar. Ik kan mijn hobby optimaal uitvoeren. Ik woon in Enschede, maar moet in mijn functie soms in Hoogeveen, Arnhem of Zwolle zijn. Dan vertrek ik 's ochtends om vijf uur met de fiets, pak ik op het werk een douche. Overdag rust ik uit, als het ware.'

In hun volwassen levens zien de jeugdvrienden elkaar niet heel vaak. Maar bij elke ontmoeting lijkt het of de tijd heeft stilgestaan. 'Dan is alles weer als vanouds.' En vliegen de anekdotes over tafel. Zo hebben ze ooit een Spaanse cel vanbinnen gezien. In Lloret de Mar. Soetman: 'Onze vriend Willem had staan wildplassen, waarna we door de Guardia Civil met zijn allen in een politiebusje werden gegooid, afgevoerd en in een cel opgesloten.' Verbeek: 'We hebben ons letterlijk

vrij moeten kopen.' Soetman: 'Tijdens ons verblijf was er een optreden van Herman Brood & His Wild Romance. Deden we alsof we beveiligers waren, omdat we vooraan wilden staan.' Verbeek: 'Riepen we *'security, security'*. Eenmaal vooraan stonden we arm aan arm met de echte beveiligers. Toen kreeg jij de kolder in de kop en ben je het podium op gesprongen. Ik geloof tijdens 'Saturday Night'. Je was niet helemaal fris.' Soetman: 'Ik had een paar drankjes achter de kiezen, maar voor de rest kan ik me weinig meer herinneren.'

Verbeek groeit op als oudste telg in een gezin met drie kinderen. Zijn zus Corien is drie jaar jonger, met broer Michiel scheelt hij tien jaar. Thuis is er sprake van een traditioneel rolpatroon. Moeder is een zorgzame vrouw die zich bekommert om het huishouden en de opvoeding van de kinderen. Vader zorgt voor brood op de plank en bepaalt op een autoritaire manier de regels. 'Zijn wil was wet,' zegt Verbeek. 'In de tijdgeest bezien was dat vrij normaal.'

Ergens kan hij dat begrijpen. 'Als oudste kind ging ik natuurlijk als eerste op stap. Ik kwam als eerste te laat thuis, kwam als eerste met een slecht proefwerk aanzetten. Ging met oudere jongens om. Dat was voor mijn vader nieuw, maar zijn houding beviel me niet. Niet dat hij fysiek geweld gebruikte, zeker niet, maar hij was dominant, duldde geen tegenspraak en was sociaal onhandig.' Soetman kent die 'ouwe van Verbeek' goed. 'Hij was nors en dominant, maar ik had wel het

gevoel dat jij je eigen keuzes kon maken.' Verbeek: 'Op straat wel, thuis niet. Onze karakters botsten, we hebben allebei het sterrenbeeld Leeuw. Ik kwam steeds vaker in opstand tegen hem, tegen zijn autoriteit. Ik vluchtte in het sporten. Om maar niet thuis te hoeven zijn.'

Thuis valt er niets te kiezen. 'Mijn vader bepaalde alles. Als hij laat van het werk thuiskwam, en wij waren een programma op tv aan het kijken, zette hij zonder overleg een andere zender op. Rondom het WK in 1974 hadden we een kleuren-tv gekregen. Die kwam beneden te staan, de zwart-wit-tv ging naar boven. Omdat hij per se naar de kleuren-tv wilde kijken, konden wij dan steeds met zijn vieren naar boven. Ook zoiets: als er visite voor de deur stond, moest mijn moeder opendoen. Of ik. Omdat hij bang was dat er anders iemand op zijn stoel ging zitten. En had ik eens een zeven op mijn rapport, en kwam ik dat trots laten zien, dan zei hij: had het niet wat hoger gekund? Het was eigenlijk nooit goed. Ik heb best een mooie jeugd gehad, maar thuis was de sfeer soms om te snijden.' Zijn moeder kiest geen partij. 'Ze was het lang niet altijd met hem eens, maar zei me dan: ik lig straks weer naast hem. Zij had niets aan een chagrijnige vent. En scheiden deed je niet. Alles voor de lieve vrede.'

Om zijn vader te provoceren neemt hij een oorbelletje. Soetman: 'Het stond nergens naar, maar dat is een ander verhaal.' Verbeek: 'Ik daagde hem uit, want hij bleef zeggen: zolang

je thuis woont, gelden mijn regels. Nou, dat moet je tegen mij niet té vaak doen.’ Als hij zeventien is, barst de bom. ‘We hadden weer eens een woordenwisseling gehad, toen hij tegen mijn moeder zei: “Of hij de deur uit, of ik.” Die keuze kun je niet aan een moeder en echtgenote overlaten, dus ik zei: ma, ik ga wel. Ik heb wat spullen gepakt, ben vertrokken en heb nooit meer thuis geslapen. Ik kon mijn eigen leven gaan leiden. Mijn moeder was er verdrietig onder, maar het ging niet langer.’ Eenmaal uitwonend is het niet gedaan met de vinnigheden. ‘Soms kreeg ik eten van mijn moeder mee. Uit de vrieskast. Dat hield mijn vader dan in op haar huishoudgeld.’

Verbeek wil zijn jeugd niet als liefdeloos omschrijven. ‘Mijn moeder was een lieve, zorgzame vrouw. Ze was niet voor niets verpleegster. De aanpak van mijn vader had anders gekund. Maar ik wist niet beter. Wel heeft het me mede gevormd tot wie ik ben geworden. Pas later, toen ik in Friesland bij het gezin De Vries in de kost ging, merkte ik dat je anders met kinderen kunt omgaan. Warmer, positiever.’ Hij is van huis uit nooit gestimuleerd hoge doelen na te streven, qua school of beroep. ‘Dat moest uit mezelf komen. Wel werd ik gefaciliteerd om sport te bedrijven. Mijn vader betaalde trouw de contributie. Dat moet ik hem nageven.’

Ook in latere jaren wint de relatie met zijn vader niet aan intimiteit. Als hij vanuit Friesland op bezoek gaat in het Ach-

terhoekse Eibergen, waar zijn ouders op dat moment wonen, blijft hij nooit hangen. 'Ik deed – heen en terug – ruim drie uur over de autorit. Maar kwam alleen om koffie te drinken en kort bij te praten. Ik peinsde er niet over te blijven eten. Er kon nog steeds geen positief woord af bij mijn vader, dat ergerde me. Als ik in een wedstrijd twee keer had gescoord, begon hij over een verkeerde balaanname in de 87ste minuut.'

Soetman wijst op de generatie: 'Ik ken het van mijn vader. Ze hebben de oorlog meegemaakt. Waren zuinig met alles. Met complimenten, met geld. Als ik enthousiast kwam vertellen dat ik een nieuwe auto had gekocht, vroeg mijn vader: moet dat nou? Toen ik een hypotheek van twee ton nam, zei hij: je tekent je doodvonnis. Je werd altijd klein gehouden.'

Het is een herkenbaar beeld voor Verbeek. 'Maar het gaat ook om gewontes,' zegt hij. 'Toen mijn moeder op 54-jarige leeftijd de diagnose kanker kreeg, bleef mijn vader roken. Thuis, in de auto, overal. Het was de cultuur, dat weet ik, maar hij had er best rekening mee kunnen houden. Niet dat er een causaal verband is met haar dood, maar het gaat om het signaal.' Zijn moeder overlijdt op 60-jarige leeftijd. 'Ze heeft nog een borstbesparende operatie ondergaan, maar helaas kwam de ziekte terug. In haar wanhoop is ze naar het medium Jomanda gegaan, ze heeft het Moerman-dieet gevolgd, en meer van die flauwekul. Het mocht niet baten.' Het verlies van zijn moeder stemt hem verdrietig. Huilen

doet hij niet. 'Het is erg, maar de dood hoort bij het leven.' Verbeek sr. lijkt onthand zonder zijn echtgenote. Maar vindt snel een nieuwe levenspartner. 'Ik was daar heel blij mee. Hij had iemand nodig die voor hem zorgde, die kookte, de was deed. Die vrouw was hetzelfde type als mijn moeder. Daar heeft hij veel geluk mee gehad. Ze zijn nog 23 jaar samen geweest.'

Van de drie kinderen is hij de enige die zijn vader in diens laatste jaren bijstaat. 'Dat is ergens gek,' constateert hij, 'want mijn zus was zijn lievelingetje. Zij heeft tot haar 28ste thuis gewoond. Mijn broer tot zijn 24ste. Na de dood van mijn moeder kwamen ze nog wel bij mijn vader, maar door een paar onbenullige conflicten werd het contact verbroken. Ik heb rond mijn vijftigste verjaardag nog verzoeningspogingen ondernomen tussen mijn zus en mijn vader, maar die liepen op niets uit.'

Wanneer zich de symptomen van dementie aandienen, verhuist Verbeek sr. naar een verpleeghuis in Haaksbergen. In het voorstadium daarvan komen er nooit vermoede gesprekken op gang tussen vader en zoon.

Verbeek: 'Ik vroeg hem of hij alles wel had geregeld voor als hij dood zou gaan. Verzekeringen enzovoort. Toen zei hij: maar ik heb jou toch? Jij hebt toch wel genoeg verdiend om mijn uitvaart te betalen? Vond ik verrassend.'